

Beleefbieb

handboek

© 2021 Zorg- en Wooncentrum De Haven

Deze foto is ter beschikking gesteld door historische vereniging Bunscoete.

Belevingsgerichte zorg in de zorgorganisatie

Belevingsgerichte zorg in de zorgorganisatie omvat veel onderdelen. Dit handboek richt zich op het opzetten van een Beleefbieb, een uitleen van materialen en themaboxen waarmee medewerkers ondersteund worden in het bieden van belevingsgerichte zorg. Aan de hand van zes stappen wordt u ondersteund in het opzetten van een Beleefbieb in uw eigen organisatie. Bedenk daarbij dus goed dat het opzetten van een Beleefbieb ondersteunend is aan het bieden van belevingsgerichte zorg, maar dat complete belevingsgerichte zorg meer omvat dan alleen een Beleefbieb.

DE BELEEFBIEB IN DE PRAKTIJK

Een dame met vergevorderde dementie vindt aanraking, voelen en vasthouden erg fijn. Via de Beleefbieb worden er verschillende voelmaterialen ingezet, zoals de voelkussens en voelschorten. Hier is de mevrouw actief mee bezig en dat geeft haar een ontspannen gevoel.

Stappenplan

Opstellen visie belevingsgerichte zorg

Instellen projectgroep belevingsgerichte zorg

Plan van aanpak Beleefbieb

Opzetten en coördineren Beleefbieb

Coaching en scholing medewerkers en vrijwilligers

Informereren van naasten door brochure

Opstellen visie belevingsgerichte zorg

Inleiding belevingsgerichte zorg

Het woord beleving staat voor de gedachten en gevoelens van een persoon over zichzelf en zijn omgeving. Belevingsgerichte zorg betekent aansluiten bij de belevingswereld, behoeften en wensen van de cliënt. Hierbij is het doel om de cliënt met cognitieve beperkingen als volwaardig persoon te benaderen, waarbij er aandacht is voor de vijf psychologische behoeften: comfort (troost en bemoediging), identiteit, gehechtheid, betrokken/bezig zijn en erbij horen. Vanuit de zorg wordt gekeken naar de persoon en naar de mogelijkheden, er wordt professionele zorg gegeven met een individuele benadering.

Binnen de belevingsgerichte zorg voor mensen met dementie worden verschillende benaderingsmethoden gebruikt, worden passende activiteiten aangeboden en is er aandacht voor een dementievriendelijke en -veilige omgeving. Door het geven van belevingsgerichte zorg neemt de kwaliteit van leven toe. Sociale contacten verbeteren, probleemgedrag vermindert en de stemming verbetert. Meegaan in de belevingswereld van een cliënt met dementie en ingaan op en het bevestigen van zijn of haar gevoelens heeft een gunstig effect op de manier waarop zij met hun ziekte en beperkingen omgaan. Door het toepassen van belevingsgerichte zorg blijven mensen met dementie beter in evenwicht, kunnen zij zich beter uiten en tonen meer plezier en tevredenheid.

Stel een visie belevingsgerichte zorg op voor uw organisatie aan de hand van de volgende vragen:

- Wat is de definitie van belevingsgerichte zorg voor uw organisatie?
- Welke verschillende benaderingswijzen worden toegepast?
- Hoe kan de visie worden verbonden aan uw organisatievisie en/of kernwaarden?
- Wat betekent dit in de praktijk voor uw organisatie? Denk daarbij aan kennis van de levensgeschiedenis, ziektebeeld, het beleven van de ziekte of aandoening en het contact maken met de omgeving?

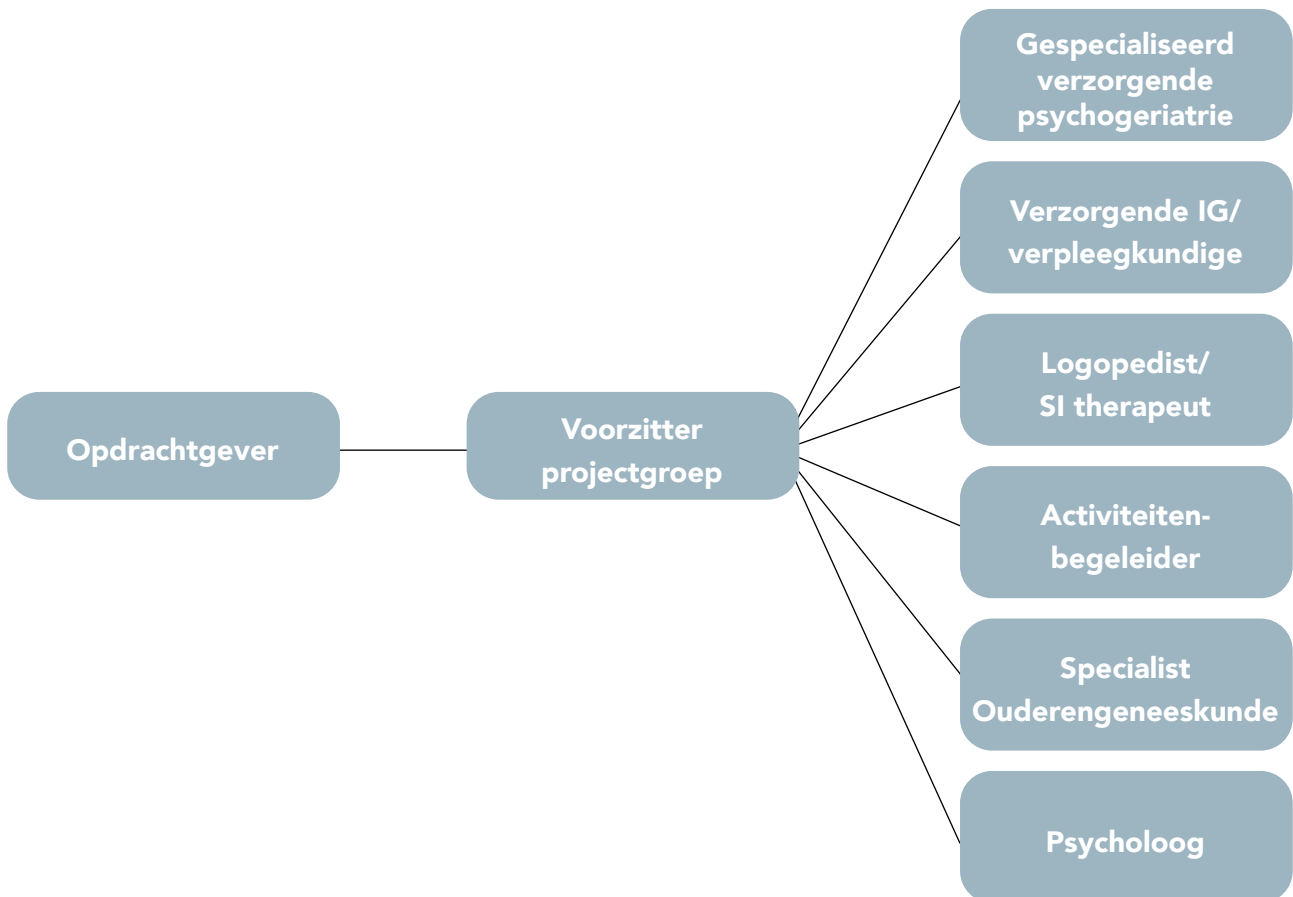
Raadplaatje eventueel:

Broeder Joost (2015). Belevingsgerichte zorg, Waar wordt belevingsgerichte zorg toegepast. Geraadpleegd op 12 juni 2018, van <https://mens-en-gezondheid.infonu.nl/diversen/158118-belevingsgerichte-zorg.html>

Instellen projectgroep belevingsgerichte zorg

Richt een projectgroep in volgens onderstaand model, de betrokken disciplines zijn uiteraard een indicatie. U kunt andere disciplines toevoegen als dat beter bij uw organisatie past.

Naast de inrichting van de projectorganisatie is het belangrijk rekening te houden met een aantal belanghebbenden:

Naam	Functie/ belang
Cliëntenraad (CR)	-Behartigt de gemeenschappelijke belangen van cliënten; -Probeert de rechtspositie van cliënten te handhaven en te verbeteren; -Bewaakt de zorg rondom cliënten.
Vertegenwoordiger cliënt	-Behartigt het belang van de cliënt; -Treedt voor de cliënt op en neemt beslissingen.

Duur van het project

U moet rekening houden met een looptijd van circa 12 maanden.

Projectplanning

Doelgroep	Frequentie/ Periode	Doel
Projectteamoverleg	1x per 2 weken	Vorbereiding voor uitvoer acties, actielijst opstellen/ aanpassen van uit opdrachtgever.
Opdrachtgever/ project-leider	1x per maand	Informeren status project, vastleggen voortgang, knelpunten, risico's, Go/ No Go beslissing
Voortgangsrapportage met het projectteam	1x per 2 weken	Rapportage op budget, afbakening, tijd en kwaliteit
Evaluatiegesprek opdrachtgever- projectleider	Tijdens de afrondingsfase	Evaluatie en afsluiten project
Projectteam evaluatie-overleg	Tijdens de afrondingsfase	Evaluatie

Inschatting van de kosten (bij benadering)

Materiaalkosten inrichting Beleefbieb

Materialen Themaboxen	€2500,-
Losse materialen	€1500,-
Overig (boxen, zakken, tasjes om de spullen te verpakken)	€500,-
Hard- en software uitleensysteem	€1500,-

Investering uren projectteam (totaal)

Uren voorbereiding project	10
Uren uitvoering project	500
Uren afronding project	200

Overige kostenposten

Ruimte en inrichting Beleefbieb
Ontwerp en afdrucken brochure
Scholing medewerkers en vrijwilligers

Plan van aanpak

Doel	Acties	Resultaat
Visie Belevingsgerichte zorg passend bij de organisatie	<ul style="list-style-type: none"> • Visie opstellen • Visie aanbieden aan MT	Organisatiebrede visie op belevingsgerichte zorg
Randvoorwaarden inrichting Beleefbieb regelen	<ul style="list-style-type: none"> • Geschikte ruimte • Budget voor materialen en overige kosten • Inzet projectteam • Begeleiding tijdens openingsuren Beleefbieb	Randvoorwaarden zijn geregeld
Inhoud Beleefbieb vaststellen	<ul style="list-style-type: none"> • Lijst themaboxen opstellen (zie bijlage 1) • Lijst losse materialen opstellen	Beleefbieb met materialen passend bij de doelgroep cliënten
Communicatie richting organisatie en cliënten/contactpersonen	<ul style="list-style-type: none"> • Brochure maken • Communiceren met medewerkers via interne kanalen over voortgang project • Communiceren met opdrachtgever over voortgang project	Alle belanghebbenden zijn geïnformeerd.
Uitleensysteem ten behoeve van uitleen materialen en themaboxen Beleefbieb	<ul style="list-style-type: none"> • Kies leverancier (voor optie zie bijlage 2)	Uitleenadministratie is geregeld.
Scholing medewerkers en vrijwilligers	<ul style="list-style-type: none"> • Medewerkers en vrijwilligers scholen in belevingsgerichte zorg, werking Beleefbieb en uitleensysteem	Medewerkers en vrijwilligers delen visie belevingsgerichte zorg en weten hoe ze materialen kunnen lenen en deze kunnen gebruiken bij cliënten.
Verzamelen materialen Beleefbieb	<ul style="list-style-type: none"> • Oproep via intern communicatiekanaal • Kringloopshoppen	Materialen compleet
Inrichten Beleefbieb	<ul style="list-style-type: none"> • Vullen themaboxen • Handleidingen themaboxen schrijven (voorbeeld zie bijlage 3) • Uitleensysteem inrichten	Beleefbieb is ingericht, uitleen kan starten.

Opzetten en coördineren Beleefbieb

De Beleefbieb biedt een unieke verzameling van materialen en themaboxen om activiteiten te doen met cliënten met dementie. In de Beleefbieb zijn themaboxen aanwezig met allerlei materialen om de zintuigen te prikken rond een thema.

De themaboxen en materialen dragen bij aan het bieden van persoonsgerichte zorg. Medewerkers kunnen tijdens de openingsuren van de Beleefbieb de materialen lenen en deze vervolgens individueel of in groepsverband gebruiken om activiteiten met cliënten te doen. Ook familieleden en mantelzorgers kunnen de materialen gebruiken. Zo kan er contact worden gemaakt met de cliënten op een manier die aansluit bij hun belevingswereld.

Stel een aantal zaken vast voor u van start gaat met de Beleefbieb:

- Begeleiding tijdens de uitleen. Zorg dat er iemand van het projectteam aanwezig is en zoek mogelijkheden voor samenwerking binnen uw organisatie. Bijvoorbeeld mensen met een verstandelijke beperking of met afstand tot de arbeidsmarkt, zij kunnen mogelijk iets betekenen.
- Stel openingsuren vast. Afhankelijk van de grootte van uw organisatie is 2 a 3 keer per week 1 uur per keer voldoende.

DE BELEEFBIEB IN DE PRAKTIJK

“Voor onze woongroep leende ik de beleefbox ‘kraamtijd’, inclusief prachtige levensechte babypop. De bewoners reageerden erg verschillend maar zodra ze de Zwitsal roken die ook in de box zit werden vooral de dames die eerst zaten te dutten, klaarwakker. Langzaam kwamen de herinneringen boven. De eigen kinderen maar ook het oppassen op kinderen van broers en zussen toen ze zelf nog geen kinderen hadden. Ook de levensechte babypop moest door iedereen vastgehouden worden en er werden hele gesprekken gevoerd met de pop.”

Erica Blokhuis,

gespecialiseerd verzorgende psychogeriatric

5 Coaching scholing medewerkers/ vrijwilligers

Het is van belang dat de opgestelde visie gedeeld wordt met uw medewerkers en vrijwilligers. Daarnaast moet uitleg gegeven worden over de Beleefbieb en de manier van werken. Ook moeten handvatten gegeven worden over de mogelijkheden met de materialen en themaboxen.

Voorbeeld: PowerPoint-presentatie scholing medewerkers, zie bijlage 4.

Informereren naasten

Ook naasten en cliënten dienen geïnformeerd te worden. U doet dit door de voortgang van het project te delen via intern communicatiekanalen. Een van de mogelijkheden is het ontwerpen van een brochure.

DE BELEEFBIEB IN DE PRAKTIJK

Een mevrouw met vergevorderde dementie is continu in beweging en sleept graag allerlei voorwerpen mee. Uit de Beleefbieb kreeg zij een verzwaarde pop. Omdat zij hier zo graag mee rondwandelde, heeft de afdeling inmiddels een eigen pop voor haar aangeschaft.

“Dankzij de Beleefbieb kunnen we laagdrempelig dingen uitproberen en dat is precies wat er zo goed werkt. Daarbij kijken we heel gericht naar iemands individuele behoefte, aan de hand van onder andere iemands levensgeschiedenis, de persoonlijkheid en het ziektebeeld. Zo is een baby-pop voor de ene bewoner perfect en sluit een klusbord bij de andere bewoner goed aan. Dit draagt bij aan een betere kwaliteit van leven en stemming en het minder voorschrijven van medicatie. Het mooie is dat we dit ook tijdens de dagelijkse zorgverlening kunnen gebruiken.”

Sanne Rothengatter,
specialist ouderengeneeskunde

Contact

Dit handboek werd u kosteloos ter beschikking gesteld door Zorg- en Wooncentrum De Haven. Voor vragen over het handboek kunt u contact opnemen met De Haven via communicatie@dehaven.nu of 033-2476700.

Het concept van dit handboek blijft eigendom van Zorg- en Wooncentrum De Haven. Indien u algemene publicaties of social media-berichten plaatst over de Beleefbieb, stellen we het zeer op prijs als u De Haven daarbij tagt of vermeldt.

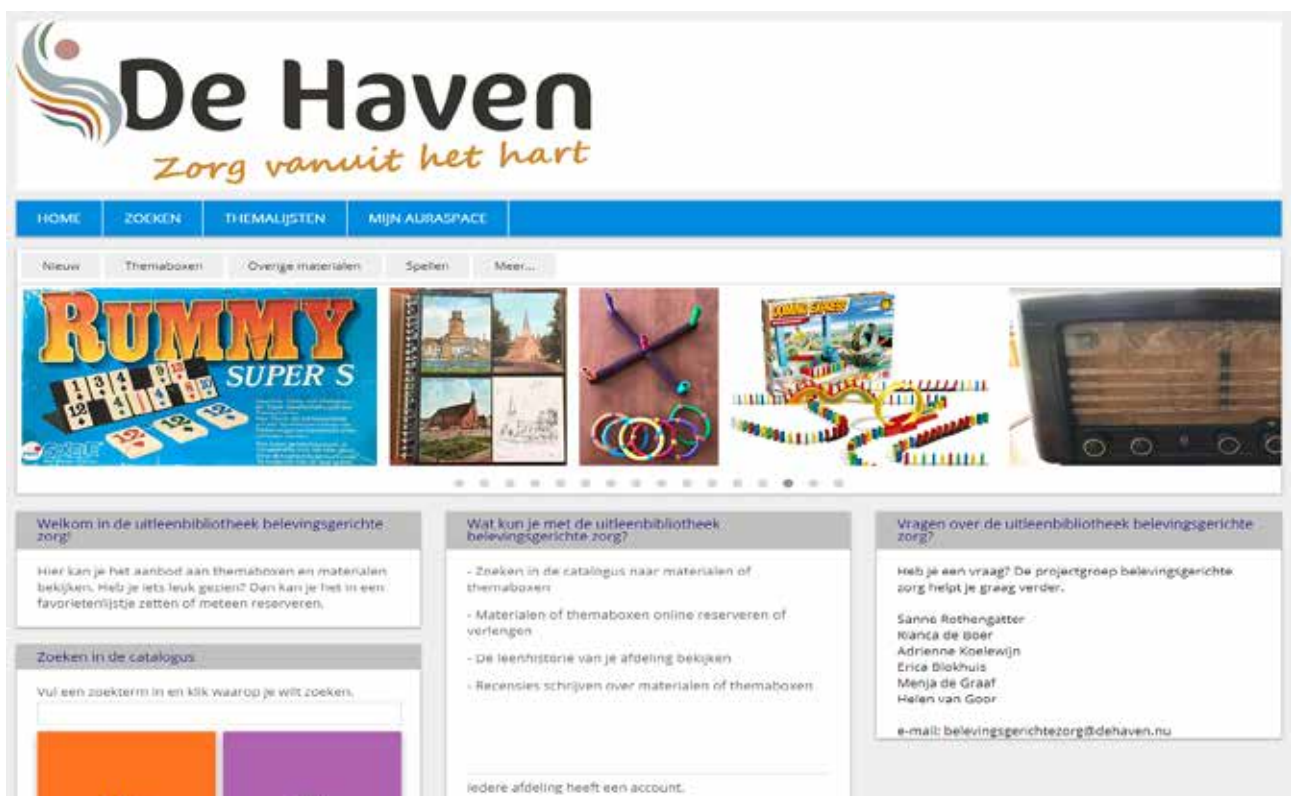
Bijlage 1: Lijst themaboxen

1. Themabox lente
2. Themabox pasen
3. Themabox herfst
4. Themabox kerst
5. Themabox dieren
6. Themabox eten en koken
7. Themabox zomer
8. Themabox borrelen
9. Themabox speelgoed vrouwen
10. Themabox natuur en bloemen
11. Themabox koningshuis
12. Themabox oude ambachten
13. Themabox muziek
14. Themabox knutselen
15. Themabox kraamtijd
16. Themabox winter
17. Themabox sinterklaas
18. Themabox klederdracht
19. Themabox spelletjes
20. Themabox gereedschap en klussen
21. Themabox mannen spullen
22. Themabox koffie en thee drinken
23. Themabox keuken en koken
24. Themabox handwerken
25. Themabox persoonlijke verzorging
26. Themabox zintuigen
27. Themabox school
28. Themabox Spakenburgse tradities en geschiedenis
29. Themabox schoonmaken en schoonmaakmiddelen
30. Themabox speelgoed mannen
31. Lego – los te leen (3x)

Bijlage 2: Handleiding Uitleensysteem Aura

Handleiding uitleenomgeving Beleefbieb

1. De uitleenomgeving is te bereiken via een snelkoppeling op het startscherm van de iPad, of via deze link: <https://dehaven.auralibrary.nl/auraicx.aspx>
2. De startpagina ziet er zo uit:

3. Inloggen kan door in de blauwe balk op MIJN AURASPACE te klikken:

4. De inloggegevens van de afdeling kunnen dan worden ingevuld.

Inloggen

Inlognaam
Kajuit

Wachtwoord
••••••

Inloggen

5. Na inloggen opent zich onderstaande pagina. Je kunt zien welke materialen de afdeling heeft geleend en gereserveerd.

HOME ZOEKEN THEMALIJSTEN UITLOGGEN

Wat heb ik geleend
Op dit moment niets geleend

Wat heb ik gereserveerd
Op dit moment niets gereserveerd

Wat heb ik eerder geleend
Nog niets eerder geleend

Afdrukken

Mijn gegevens
Ingelogd als 0003
Profiel bewerken | Uitloggen

Mijn favorieten
Nog geen favorieten
Mijn Favorieten bewerken

Mijn reviews
Nog geen reviews

6. Materialen zoeken kan via de zoekknop in de blauwe balk:

Zorg vanuit het hart

HOME ZOEKEN THEMALIJSTEN MIJN AURASPACE

7. In onderstaand scherm kan je een zoekterm invoeren:

Zoeken

Zoekterm
themabox

Zoeken in

- Titels
- Auteurs
- Titel
- Trefwoorden
- Series

Start zoeken

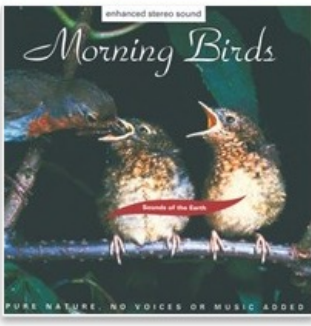
8. Als je niet direct weet wat je zoekt, maar wilt zien wat de Beleefbieb allemaal te bieden heeft kun je dat doen via de startpagina:

9. Door op de materialen of themaboxen te klikken krijg je meer informatie.

10. Als je iets wilt lenen, zorg er dan voor dat je het reserveert:

Terug | Vorige | Volgende

CD met natuurgeluiden (1 vogels en 1 zeegeluiden)
Sounds of the Earth

★★★★★

[Naar verzameling](#) | [Reviews \(0\)](#) | [Schrijf review](#) | **Reserveren**

Ocean Waves 2; het geluid van zeegolven in een hoge kwaliteitsresolutie. Het zachte, repeterende geluid van zeegolven verandert je hersenpatroon, brengt je in een ontspannen staat en verkwikt je lichaam en geest. Door te luisteren naar Ocean waves verlaag je je stressniveau, val je makkelijker in slaap en verbeter je je mentale helderheid. Puur zeegeluiden cd geen muziek dus.

Morning Birds: Een schitterende natuuroopname zonder muziek met veel verschillende vogelgeluiden.

Vestiging	Locatie	Beschikbaarheidsinformatie	
		✓ Aanwezig	Info
	Ruimte 135	✓ Aanwezig	Info

Aantal reserveringen voor dit item: 1

Bijlage 3: Handleiding Themabox

Handleiding Themabox School

Uitleg

In de themabox School bevinden zich voorwerpen die te maken hebben met school en onderwijs.

In De Haven streven we ernaar in verbinding met elkaar de best mogelijke zorg naar behoefte van de bewoners te bieden. Belevingsgerichte zorg is daarom de basis van onze zorg.

Deze vorm van zorg:

- Sluit aan bij de woonwensen van onze bewoners;
- verhoogt het welbevinden en de kwaliteit van leven;
- helpt om beter en meer positief gevoelens te uiten;
- geeft een vermindering van agitatie en onrust;
- draagt bij aan een goede adequate zorgrelatie met personeel;
- zorgt voor verbetering met betrekking tot het aangaan van sociale contacten;
- stimuleert de communicatie binnen de afdeling;
- verbetert de eigen regie van bewoners;
- verhoogt de tevredenheid over het eigen functioneren.

Inhoud

Op de bijgevoegde inhoudslijst staan alle materialen die je in de box kunt vinden. Als er materialen missen, kapot zijn of moeten worden aangevuld meld dit dan bij het terugbrengen van de box. Als je materialen mist horen we het ook graag!

Activiteiten

De materialen in deze box stimuleren de communicatie met elkaar. Ga in gesprek met elkaar, bekijk de materialen of voer er activiteiten mee uit. De materialen kunnen als basis dienen voor activiteiten, maar ook eigen materialen kunnen natuurlijk worden betrokken.

Voorbeelden van activiteiten zijn:

- Gezamenlijk liedjes zingen. Er zitten platen in de box, deze kunnen op de platenspeler worden afgespeeld.
- Woorden leggen met de letterdoos. Zelf woorden leggen en laten lezen, of de bewoner woorden laten bedenken of zelf laten leggen.
- Schrijven op het leitje en bespreken met elkaar hoe dat ging.
- Oude schoolplaten ophangen en korte vragen stellen. 'Waar is de sneeuwpop?' of 'wie ziet het hondje?' Te gebruiken als zoekplaat, vertelplaat, omschrijven van seizoenen en wat erbij hoort.
- Kleurplaten kleuren (wel eerst kopiëren).
- Atlas: landen bespreken.
- Alfabetsspellen, kan onder andere met het boekje van Rie Cramer. Wie kent er nog meer woorden die beginnen met een bepaalde letter? Of wat rijmt er op woorden?

Vragen om een gesprek op gang te brengen of te houden:

- Noem eens een oud schoolliedje?
- Wat voor schoenen en kleding droeg je naar school?
- Mocht je klompen of laarzen aanhouden in de klas?
- Welke vakken volgde je op school?
- Hoeveel jaar ben je naar school geweest?
- Hoe oud was je toen je aan het werk ging?
- Kun je het leesplankje (aap-noot-mies) opzeggen?
- Waarmee schreef je vroeger op school?
- Welke spelletjes deed je vroeger op school? (Denk aan verstopperkje, tikkertje, overloperkje, knikkeren, kaatsballen, bokje springen.)
- Wat gebeurde er als je ondeugend was? (Rietje op handen, in de hoek staan.)
- Had je ook gemene meesters of juffen?
- Wat voor schoolplaten hingen er op school?

Bijlage 4: PowerPoint-presentatie scholing medewerkers

Welkom bij de training

Belevingsgerichte zorg

Programma

- Belevingsgerichte zorg
  - Aanleiding
  - Benaderingwijzen
  - Ken je cliënt
  - Beleefbieb

Belevingsgerichte zorg

- Visie op belevingsgerichte zorg
  - Kernwaarden
  - Levensloop
  - Huidige situatie
  - Ziektebeeld
  - Contact

Belevingsgerichte zorg

- Aanleiding werkgroep
- Aansluiten bij de belevingswereld, behoeften en wensen van de cliënt
- Eigen identiteit staat centraal
- Toename van welbevinden, kwaliteit van leven en verbetering van balans van het emotionele evenwicht

Vormen van belevingsgerichte zorg: benaderingswijzen

- Validation
- Reminiscentie
- Zintuigactivering ('snoezelen')
- Verweven in de zorg: eigen regie

Vormen van belevingsgerichte zorg: ken je cliënt

- Levensloop
- Beleving van de huidige situatie
- Ziektebeeld
- Contact!

Beleefbieb

- Centraal uitleenpunt als onderdeel van Haven-brede, geïntegreerde belevingsgerichte zorg
- Laagdrempelig materialen lenen
- Materiaal kan direct ingezet worden
- Naast materialen ook praktische instructies hoe deze ingezet kunnen worden en ideeën tot activering.

Welke materialen?

- Eigenlijk alle denkbare materialen waarbij de eigen identiteit, belevingswereld en bijpassende behoeften en wensen van de cliënt zoveel mogelijk tot uiting kunnen komen
- Reminiscentie-materiaal (herkenbare spullen van vroeger of bepaalde periodes), zoals terug te vinden is in de vele themaboxen
- Zintuigactiveringsmateriaal gericht op de zintuigen gehoor, visus, reuk, smaak en tast
- Materialen die zowel ontspanning als activering kunnen wekken (muziek, spel, activiteiten)

Beleefbieb

- Themaboxen
- Losse materialen
- Ook in te zetten als psychosociale interventies

Beleefbieb: Aura

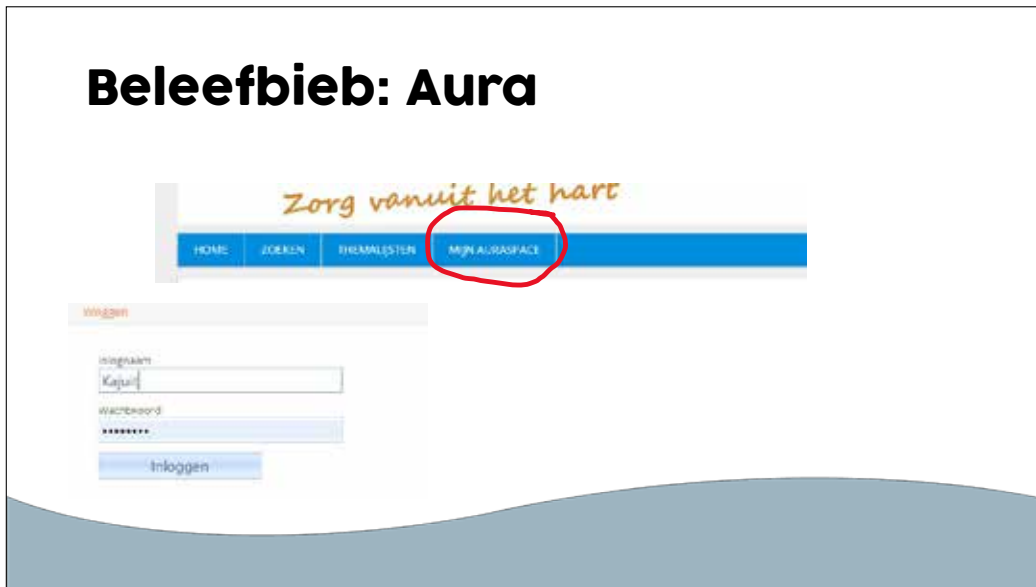
Beleefbieb: Aura

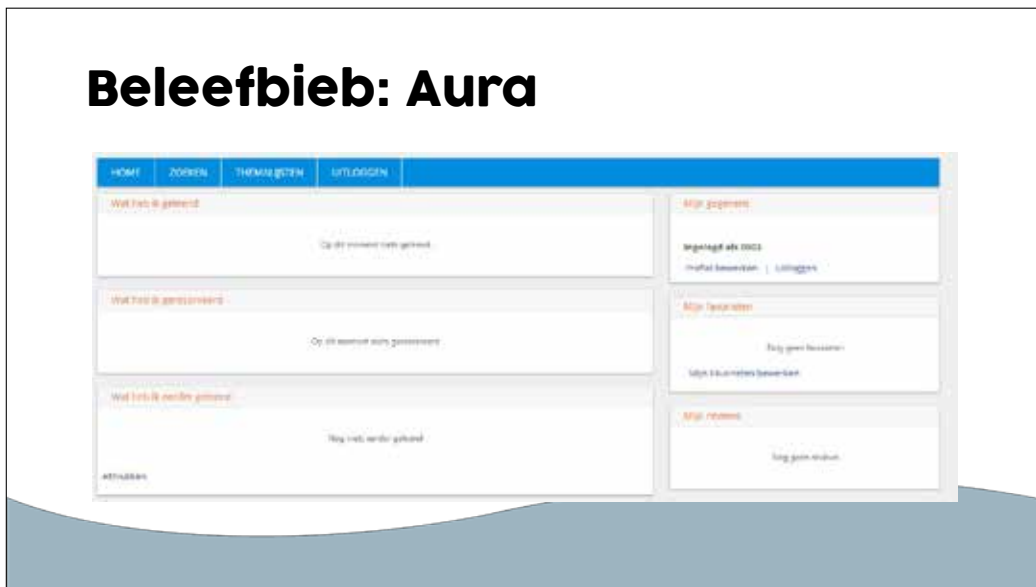
Zoeken naar materialen
of themaboxen

Inloggen op het account
van je afdeling

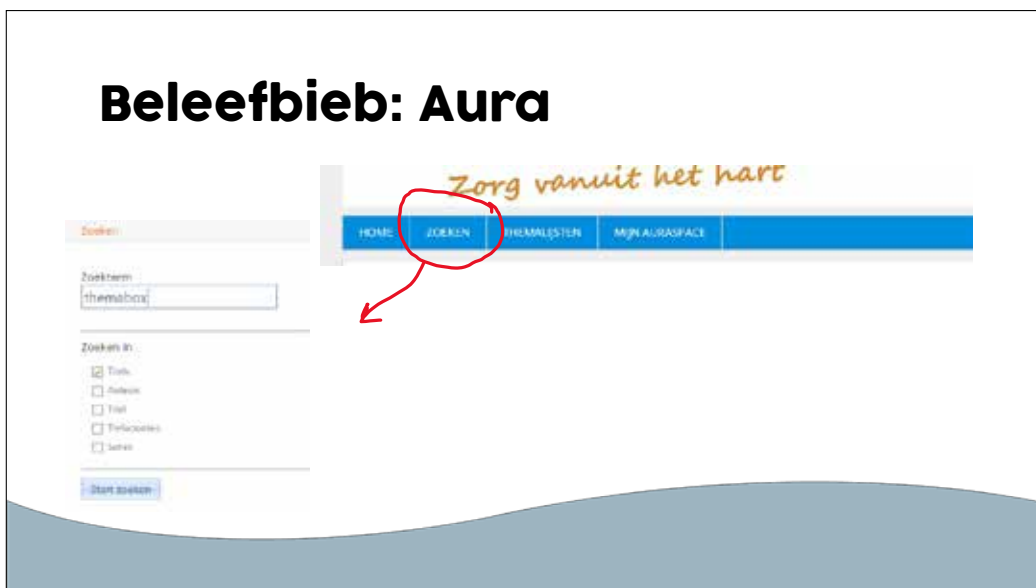
Beleefbieb: Aura

Beleefbieb: Aura

Beleefbieb: Aura

Beleefbieb: Aura

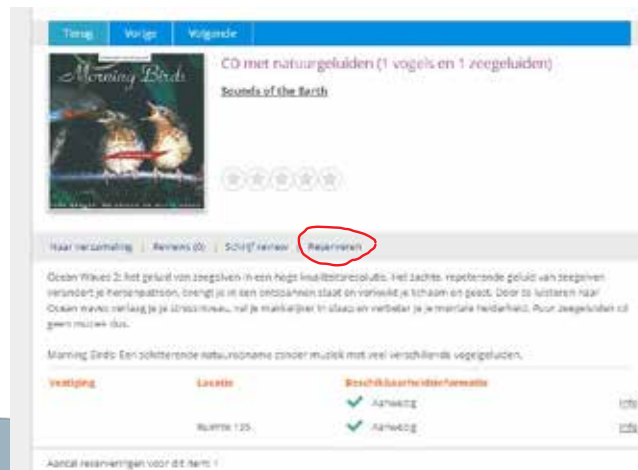
Zoeken naar themaboxen of materialen.
Klik altijd op het paarse vakje 'Titel'.

Beleefbieb: Aura

Zorg vanuit het hart

Beleefbieb: Aura

Beleefbieb: Aura

- Pasje
- Uitleentermijn 1 week
- Snelkoppeling op het bureaublad

<https://dehaven.auralibrary.nl/auraicx.aspx>

**Openingstijden Beleefbieb:
Dinsdag en donderdag 11.00 – 11.30 uur**

Vanaf:

1 juni 2019

Vragen, tips??